

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามทัศนะของครู อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สรุปผลได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามทัศนะของครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย

2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครู อาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จำแนกตาม เพศ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สมมุติฐานการวิจัย

1. ครูเพศชายและเพศหญิง มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน

2. ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู อาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย จำนวน 4,131 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู อาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2543 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) จำนวน 219 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองแล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for WINDOWS

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขอบหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามพิษณุโลก ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัยเพื่อขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ในการส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง ทั้งกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในอำเภอศรีสัชชนาลัย อำเภอกงไกรลาส และอำเภอบ้านด่านลานหอย จำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 219 ชุด ตรวจสอบครั้งแรกได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 190 ชุด ผู้วิจัยจึงเก็บเพิ่มอีกให้ครบ 219 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

สรุปผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. ครู อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษามีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีทัศนคติมากที่สุดคือด้านบุคลิกภาพ รองลงมาคือด้านภาวะผู้นำ ด้านวิชาชีพ และด้านทักษะทางการบริหารตามลำดับ

2. ครู อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาเพศชายมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีทัศนคติมากที่สุดคือด้านบุคลิกภาพ รองลงมาคือด้านภาวะผู้นำ ด้านวิชาชีพ และด้านทักษะทางการบริหารตามลำดับ

3. ครู อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาเพศหญิงมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีทัศนคติมากที่สุดคือด้านบุคลิกภาพ รองลงมาคือด้านภาวะผู้นำ ด้านวิชาชีพ และด้านทักษะทางการบริหารตามลำดับ

4. ครู อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรีมีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีทักษะมากที่สุดคือ ด้านภาวะผู้นำ รองลงมาคือด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะทางการบริหาร และด้านวิชาชีพ ตามลำดับ

5. ครู อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีทักษะมากที่สุดคือด้านบุคลิกภาพ รองลงมาคือด้านภาวะผู้นำ ด้านวิชาชีพ และด้านทักษะทางการบริหาร ตามลำดับ

6. ครู อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 12 ปีมีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีทักษะมากที่สุดคือด้านบุคลิกภาพ รองลงมาคือด้านวิชาชีพ ด้านทักษะทางการบริหาร และด้านภาวะผู้นำ ตามลำดับ

7. ครู อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไปมีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีทักษะมากที่สุดคือด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ รองลงมาคือด้านวิชาชีพ และด้านทักษะทางการบริหาร ตามลำดับ

8. ครูเพศชายและเพศหญิง มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านภาวะผู้นำคือ ชาย่าน่าจหน้าทีอย่างชอบธรรม และด้านทักษะทางการบริหารคือ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรีและตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านวิชาชีพคือ มีความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาให้แก่โรงเรียนทุกด้านตลอดจนถ่ายทอดสู่ท้องถิ่น ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

10. ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 12 ปี และตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่า ครู อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาที่มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านทักษะทางการบริหารและด้านวิชาชีพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในสถานการณ์ปัจจุบัน โอกาสในการเรียนรู้เพื่อเสริมศักยภาพของผู้บริหารมีมากขึ้น หน่วยงานต้นสังกัดและสถาบันทางการศึกษาระดับสูงเห็นความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ได้หันมาให้การสนับสนุนให้ ผู้บริหารได้พัฒนาตนเองด้วยการเข้ารับการอบรมสัมมนาการประชุม ปฏิบัติการโดยตรงและ การศึกษาโดยตรงและการศึกษาด้วยตนเองจากสื่อต่างๆที่ทันสมัย จากเอกสารสิ่งพิมพ์ วารสารวิชาการที่ทางหน่วยงานต้นสังกัด และแหล่งบริการทางการศึกษาที่หน่วยงานอื่นจัดพิมพ์ เผยแพร่ รวมทั้งสื่อโทรคมนาคมที่ทันสมัย ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะกระบวนการในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญต่อบุคลากรในความรับผิดชอบมากขึ้นกว่าเดิม ใช้เทคนิคทั้งศาสตร์และศิลป์ของการบริหารจัดการ เกิดภาพลักษณ์ที่เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน นั้นหมายความว่าผู้บริหารยุคใหม่มีการพัฒนาด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำด้านทักษะทางการบริหารและด้านวิชาชีพตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นอย่างมาก และ อีกกรณีหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าปัจจุบันเป็นยุคแห่งของการตื่นตัวในการพัฒนาตนเองของคนทุกระดับ ซึ่งรวมทั้งครู อาจารย์ผู้รักความก้าวหน้า ได้ศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาตนเองให้ทันต่อ สภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครู อาจารย์ จึงมีความรู้และแนวคิดเท่าเทียมกัน สามารถร่วมงานกับผู้บริหารได้ด้วยความเข้าใจกันในการอบของงานความรับผิดชอบของบุคคลได้ดียิ่งขึ้นจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการมองภาพพจน์ของผู้บริหารในเชิงบวกตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมณศ โศภทอง (2544 : 121-125) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของพนักงานครู เทศบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 7 ซึ่งพบว่าครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านศักยภาพทางการบริหารและด้านวิชาชีพอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการวิจัยของวิศาล รอดกำเนิด (2543 : 88-93) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 7 ซึ่งพบว่าครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านศักยภาพทาง

การบริหารและด้านวิชาชีพอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสุภาพร กิตินันท์ (2543 : 97-99) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2542 ที่พบว่าครูอาจารย์มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

2. ผลการวิจัยพบว่า ครูเพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบทบาทของครูเพศชาย เพศหญิง ในสถานศึกษาปัจจุบันมีบทบาทในการจัดการศึกษาที่คล้ายคลึงกัน การปฏิบัติงานร่วมกันในกรอบของงาน และภารกิจที่กำหนดของสถานศึกษาทั้ง 6 งาน ซึ่งส่วนใหญ่มิได้แยกเพศในการปฏิบัติงานจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความคิดความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อการได้รับการมอบหมายงานการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน อีกทั้งการพัฒนาตนเองได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาวิชาชีพจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานสนับสนุนการศึกษาจัดขึ้น ก็เปิดโอกาสให้ทั้งเพศชายและเพศหญิงได้พัฒนาตนเองเท่าเทียมกัน เกิดการรับรู้เพื่อนำไปปฏิบัติในรูปแบบที่สามารถประยุกต์ออกมาได้คล้ายคลึงกัน จึงทำให้ทั้งเพศชาย และเพศหญิงมีความรู้และเข้าใจในกรอบงานของแต่ละบุคคลได้อย่างดี มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบ มีสร้างขวัญและกำลังใจ จึงทำให้มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนันต์ มาสวัสดิ์ (2528 : 43 - 44) ได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะของครูใหญ่ที่พึงปรารถนาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกพบว่าครูเพศชายและหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงปรารถนาไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิชญเดศ โภกทอง (2544:121-125) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของพนักงานครูเทศบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 7 ซึ่งพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอุบล ทองพันธ์ (2543 : 104-109) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เื้อต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งพบว่าครูเพศหญิงและเพศชายมีความเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านภาวะผู้นำคือ "ใช้อำนาจหน้าที่อย่างชอบธรรม" และด้านทักษะทางการบริหารคือ "มีทักษะในการแสวงหาความรู้ข้อมูลใหม่ๆในการเรียนรู้ตลอดชีวิต" ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาพบว่าครูเพศหญิงมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะว่าครูเพศหญิงมีความตระหนักในเรื่องของหน้าที่มากกว่าครูเพศชาย อีกทั้งยังชอบความก้าวหน้าโดยการแสวงหาความรู้ข้อมูลใหม่ๆ อยู่เสมอ จะเห็นได้ว่าการประชุมอบรมสัมมนาพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านทักษะและเทคโนโลยีทางการศึกษาครั้งใดจะพบครูเพศหญิงมาอบรมแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองมากกว่าครูเพศชายในทุกๆ เรื่องและทุกครั้ง ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ครูเพศหญิงมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากครูเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัย

3. ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครู อาจารย์ในสถานศึกษาแต่ละแห่งที่อยู่ในสังกัดเดียวกันมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันและในกรณีของครูที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี และตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ก็ต้องปฏิบัติตามการสอนและปฏิบัติงานในสถานศึกษาเดียวกัน และรวมกลุ่มกันทำงานในหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน การกล่อมเกลาคำความคิดระหว่างครูที่มีวุฒิต่ำกว่า ปริญญาตรีและระดับปริญญาตรีขึ้นไป ย่อมหล่อหลอมรวมกันในการคิดที่ถูกต้องของบุคคลหนึ่งสามารถทำให้บุคคลหนึ่งยอมรับหรือได้รับการพัฒนาขึ้นได้เท่าเทียมกันในกลุ่มงานเดียวกันความรู้ความคิดต่างๆ จึงไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้การได้รับการพัฒนาวิชาชีพแต่ละสาขาวิชา มิได้แยกระดับการพัฒนาของครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีกับครูที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรี แต่ในความเท่าเทียมกันในการพัฒนาบุคลากร ฉะนั้นสิ่งที่ได้รับการพัฒนาทั้งความรู้ทักษะปฏิบัติและทัศนคติที่ขึ้นย่อมไม่แตกต่างกัน ฉะนั้นแนวความคิดความต้องการการตอบสนองต่อกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารมีต่อตนเองจึงไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวัลลภ จูแก้วศิริ (2535 : 102-106) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารวิทยาลัยนาฏศิลป์ตามความต้องการของครู อาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์ในประเทศไทย พบว่า ครูอาจารย์ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีความต้องการพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของประสิทธิ์ พรหมรักษ์ (2538 : 115-117) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนและครู อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ครูที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านวิชาชีพคือ "มีความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาให้แก่โรงเรียนทุกด้าน ตลอดจนถ่ายทอดสู่ท้องถิ่น" ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาพบว่าครูที่มีวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรีมีความสามารถในการแยกสถานการณ์หรือแปลความหมายในการบริหารว่าจะต้องเป็นสิ่งที่ต้องกระทำ

เองและแจ้งผลการกระทำให้ทุกคนได้ทราบทุกระยะในเวลาราชการเท่านั้นเพียงด้านเดียว โดยมีได้คิด ผนวกนำสิ่งที่เกี่ยวข้องทางจิตวิทยาการบริหารซึ่งมีทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้บริหารที่มีความสามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างชาญฉลาดและมีประสิทธิภาพ โดยการใช้รูปแบบการมีสัมพันธภาพโดยการสื่อสารทางอ้อมสู่ผู้ใต้บังคับบัญชาและชุมชน ในลักษณะของการสังสรรค์ การออกเป็นเอกสารประชาสัมพันธ์และการถ่ายทอดสู่ท้องถิ่น โดยอาศัยแหล่งรวมศรัทธาของชุมชน เช่น วัด การจัดงานเทศกาลต่างๆในชุมชน ฯลฯ ซึ่งในทางกลับกันครูที่มีวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปย่อมมีวุฒิภาวะทางความคิดได้ละเอียดอ่อนและรอบคอบกว่า ย่อมมีความเข้าใจในรูปแบบของการบริหารงานของผู้บริหารในการบริหารจัดการอย่างชาญฉลาด โดยเข้าใจรูปแบบการบริหารเชิงรุกในการบริหารงานทุกงาน ในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนด้วยการเสริมแรงภายในโรงเรียนโดยใช้ความสามารถในเรื่องของการสั่งการและภาวะผู้นำ ช่วยให้เกิดแรงขับเคลื่อนในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้มีความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาให้แก่โรงเรียนทุกด้าน ตลอดจนถ่ายทอดสู่ท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของภิญโญ ศัพท์อนันต์ (2536 : 110-117) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามความต้องการของครู อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดสงขลา พบว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อความต้องการพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิศาล รอดกำเนิด (2543 : 88-93) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมของผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 7 พบว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันเช่นกัน

4. ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เกิดทุกด้านและทั้งหลายทั้งปวงได้พัฒนา สามารถครอบคลุมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารทั้ง 4 ด้านคือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านทักษะทางการบริหารและด้านวิชาชีพ ย่อมทำให้สามารถบริหารงานและบุคลากรในความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านบุคลากรซึ่งแต่ละหน่วยงานย่อมมีคุณวุฒิและวิวุฒิที่แตกต่างกัน การเป็นผู้บริหารที่ชาญฉลาดย่อมประสานงานประสานความคิดของบุคลากรที่มีคุณวุฒิและวิวุฒิที่แตกต่างกันให้เกิดการยอมรับและเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ปัจจุบันสภาพสังคมได้คาดหวังให้ครูเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงให้ความสนใจและติดตามการปฏิบัติงานของครู โดยเริ่ม

ตั้งแต่ชุมชนที่ใกล้ชิดตัวและสื่อมวลชนต่างๆ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของครู อาจารย์ ให้มี ภาระงานเพื่อการศึกษาที่จะช่วยพัฒนาเยาวชนและเศรษฐกิจของประเทศ ครู อาจารย์ จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองและร่วมมือกันทุกฝ่ายซึ่งไม่มีข้อยกเว้นหรือแบ่งระดับอายุการทำงานแต่ให้ถือว่า คือบุคลากรที่มีความสามารถเท่าเทียมกัน หรือยอมรับผู้ที่มีความสามารถที่เหนือกว่า จึงทำให้กรอบความนึกคิดที่มีต่อผู้บริหารไม่แตกต่างกัน อีกทั้งในการบริหารจัดการภายในโรงเรียนประถมศึกษาได้แบ่งสายงานการบริหารออกเป็น 6 สายงานคือ งานวิชาการ งานธุรการการเงินและพัสดุ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ชุมชน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการบริหารองค์การ ด้วยการจัดตำแหน่งบุคลากรในแต่ละสายงานให้ตรงตามความถนัดและการจัดหาบุคลากรร่วมงานโดยใช้นโยบายในการประสานสัมพันธ์กับบุคลากรที่มีความคุ้นเคยหรือประสบการณ์ทำงานเดียวกันไว้ด้วยกัน ช่วยให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการทำงานโดยไม่มีข้อจำกัดว่าแต่ละคนจะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากหรือน้อยกว่ากันช่วยให้งานทุกงานดำเนินไปตามกิจกรรมที่กำหนด โดยมีผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่มีความอาวุโสกว่าเป็นผู้ให้คำแนะนำ เสนอแนะและกระตุ้นการปฏิบัติงานลดความขัดแย้งซึ่งกันและกันเกิดความมั่นใจและสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน อีกทั้งมองภาพลักษณะการทำงานของผู้บริหารไปในแนวทางที่สร้างสรรค์มีความครีเอทีฟ จึงทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการบริหารทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอัล-ฮัดฮอด (Al-Hadhod, 1986 : 2135-A) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กของเมืองบารีตัน รุจ พาริชตะวันออก (East Baton Rouge Parish) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีความต้องการไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับผลการวิจัยของสาคร จันทรทองอ่อน (2536 : 116-117) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครู อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมี ทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจรรยา วรณเวช (2538 : 119-120) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหารและครู อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ครู อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพิชญเนศ โภกทอง (2544 : 121-125) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูเทศบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 7 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกันเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารที่เื้อื่อต่อการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามทัศนะของครู อาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาในระดับจังหวัดควรรนำคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ค้นพบจากการวิจัยทั้ง 4 ด้านคือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านทักษะทางการบริหาร และด้านวิชาชีพ มาเป็นข้อมูลในการกำหนดหลักสูตร ซึ่งจะทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้นดังนี้

1.1 ด้านบุคลิกภาพ ควรกำหนดหลักสูตรให้ มีความเอื้อเพื่อเมื่อแม่เห็นอกเห็นใจผู้อื่น, มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์, มีความสุขุมรอบขอบ และมีความสุภาพอ่อนโยนมีมารยาททางสังคมดี

1.2 ด้านภาวะผู้นำ ควรกำหนดหลักสูตรให้ มีการใช้อำนาจหน้าที่อย่างชอบธรรม, มีความกล้าตัดสินใจกล้ารับผิดชอบ และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล

1.3 ด้านทักษะทางการบริหาร ควรกำหนดหลักสูตรให้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ข้อมูลใหม่ ๆ ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต, มีการบริหารงบประมาณในหมวดเงินอุดหนุนของสถานศึกษาดำเนินการเปิดเผยและโปร่งใส, มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานโดยยึดหลักธรรมผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นเป้าหมาย และมีการติดตามควบคุมกำกับและประเมินผลการปฏิบัติงานทุกด้าน

1.4 ด้านวิชาชีพ ควรกำหนดหลักสูตรให้ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนให้ครู นักเรียน และชุมชน, มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอนที่ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายการจัดการศึกษาของชาติทุกระดับ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ค้นพบจากการวิจัยทั้ง 4 ด้านคือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านทักษะทางการบริหาร และด้านวิชาชีพ มาเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงคุณลักษณะของตนเองให้มีคุณสมบัติที่เอื้อต่อการบริหารตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ดังนี้

2.1 ด้านบุคลิกภาพ ควรพัฒนาปรับปรุงให้ มีความเอื้อเพื่อเมื่อแม่เห็นอกเห็นใจผู้อื่น, มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์, มีความสุขุมรอบขอบ และมีความสุภาพอ่อนโยนมีมารยาททางสังคมดี

2.2 ด้านภาวะผู้นำ ควรพัฒนาปรับปรุงให้ มีการใช้อำนาจหน้าที่อย่างชอบธรรม, มีความกล้าตัดสินใจกล้ารับผิดชอบ และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล

2.3 ด้านทักษะทางการบริหาร ควรพัฒนาปรับปรุงให้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ข้อมูลใหม่ ๆ ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต, มีการบริหารงบประมาณในหมวดเงินอุดหนุนของสถานศึกษาดำเนินการเปิดเผยและโปร่งใส, มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานโดยยึดหลักกรรมผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นเป้าหมายและมีการติดตามควบคุมกำกับและประเมินผลการปฏิบัติงานทุกด้าน

2.4 ด้านวิชาชีพ ควรพัฒนาปรับปรุงให้ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนให้ครู นักเรียน และชุมชน, มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอนที่ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายการจัดการศึกษาของชาติทุกระดับ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้มีแนวทางในการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามทัศนคติของครู อาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษา จึงควรวิจัยเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาว่า ครูที่มีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่างกันหรือไม่
2. ควรศึกษาว่า ครูที่มีเจตคติเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่างกันหรือไม่
3. ควรศึกษาวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามทัศนคติของครู อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ บางแห่งเพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบเพื่อพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมต่อไป